



МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
(МОЗ України)

вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua,
web: http://www.moz.gov.ua. код ЄДРПОУ 00012925

№ 04.2016_№ 05.02-04/17/579/ЗПІ-16/

На № _____ від _____

**ГО «Колегія юристів морського права
України»**

вул.Шолуденко, 1-Б,офіс 10,
м.Київ,Україна,04116

Міністерство охорони здоров'я України спільно з Державною санітарно-епідеміологічною службою України розглянуло запит на публічну інформацію ГО «Колегія юристів морського права України» щодо боротьби з пандеміями та їх впливом на моряків та пасажирів на морі та повідомляє.

Відповідно до вимог міжнародного та національного законодавства в Україні організована і діє система запобігання надзвичайним ситуаціям та розповсюдженню особливо небезпечних інфекційних хвороб, основана на прогнозуванні, негайному реагуванні та вжитті необхідних медико-санітарних заходів. Відповідь на загрози міжнародного характеру здійснюється відповідно до Міжнародних медико-санітарних правил (далі–ММСП (2005)). З метою реалізації заходів з імплементації та виконання ММСП (2005) в Україні постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2011 № 893 затверджено «Правила санітарної охорони території України».

Реалізацію завдань щодо санітарної охорони кордону відповідно до законодавства покладено на Держсанепідслужбу України, в структурі якої функціонують санітарно-карантинні підрозділи (далі–СКП), що забезпечують медико-санітарний контроль в пунктах пропуску через державний кордон шляхом проведення організаційних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних та протиепідемічних заходів на випадок виникнення хвороб, що мають міжнародне значення, проводять медичний (санітарний) огляд пасажирів, транспортних засобів, багажу, вантажів.

Під час зазначених у листі пандемій відмов у наданні права на вільну практику суднам, прибуваючим до міжнародних морських портів України не було, за виключенням тимчасової відмови у вільній практиці теплоходу «WESTERN COPENHAGEN», який у вересні 2014 року прямував з порту Конакрі (Гвінея) до порту Дніпро-Бузький. На цьому судні знаходився хворий–член екіпажу з ознаками хвороби, спричиненої вірусом Ебола, якого було знято в порту Поццало (Італія, Сицилія) та госпіталізовано до одного з медичних закладів Італії.

По прибуттю морських суден з портів епіднеблагополучних країн по інфекційним хворобам, що мають міжнародне значення, проводився обов'язковий медико-санітарний огляд суден, екіпажу та пасажирів лікарями –епідеміологами санітарно-карантинних підрозділів. Під час здійснення медико-санітарного огляду з'ясовувався маршрут подорожі, проводився опит/огляд екіпажу/пасажирів на виявлення сигнальних симптомів захворювань (пташиний грип, тяжкий респіраторний синдром (SARS), вірус Чікунгунья, близькосхідний корановірусний респіраторний синдром(MERS)) та обов'язкове вимірювання температури тіла. Під час виникнення пандемій розроблялися пам'ятки щодо захворювання та

профілактики, які поширювалися серед прибуваючих/вибуваючих екіпажів і пасажирів та безпосередньо на території міжнародних морських пунктів пропуску України.

З метою проведення санітарно-просвітної роботи Державною санітарно – епідеміологічною службою на водному транспорті регулярно направлялися інформаційні листи на адресу крїїнгових фірм з працевлаштування моряків.

В Україні з 2007 року проводиться робота по реалізації ММСП (2005). Одним з основних напрямків їх реалізації є приведення національних можливостей щодо протидії надзвичайним ситуаціям у сфері охорони здоров'я, які мають міжнародне значення, в міжнародних морських та річкових пунктах пропуску України до рівня, що відповідає основним вимогам ММСП(2005).

В рамках реалізації ММСП, в Україні згідно ст. 19 та розділів «А» та «В» додатку 1 ММСП (2005), проводилась оцінка національних ресурсів, з контролю за виникненням будь-яких інфекційних, біологічних, інших видів загроз на морських кордонах України та наявного ефективного реагування і протидії цим загрозам. Зокрема організовано та проведено оцінку можливостей і ресурсів санітарно-карантинних підрозділів у міжнародних морських та річкових пунктах пропуску України.

З метою виконання п. 3 ст. 20 ММСП (2005) та своєчасного внесення міжнародних морських та річкових портів України до переліку сертифікованих портів (IHR List of Authorized Ports), які державою уповноважувалися надавати суднам суднові санітарні свідоцтва, у квітні 2008р. було підготовлено та направлено до ВООЗ перелік з 23 українських портів. Даний перелік був сформований на підставі оцінки можливостей викладених у розділі «В» додатку 1 до ММСП (2005).

Реформи, що відбувалися на протязі останніх років безпосередньо торкнулися державних підприємств (портів), як власників міжнародних пунктів пропуску, після вступу в силу Закону України «Про морські порти України», призвели до створення певних труднощів в реалізації вимог ММСП (2005) щодо управління ризиками у сфері охорони здоров'я при проведенні заходів санітарної охорони у міжнародних морських пунктах пропуску.

У період підготовки до проведення заходів у відповідь на розповсюдження вірусу Ебола в країнах Західної Африки Міністерством охорони здоров'я України прийнято наказ від 24 жовтня 2014 року № 770 «Про організацію проведення заходів у разі виявлення хворого (підозрілого) на хворобу, спричинену вірусом Ебола», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05 листопада 2014 р. за № 1392/26169. Міністерством охорони здоров'я було надано відповідні доручення керівникам Державної санітарно-епідеміологічної служби України, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних (міських) державних адміністрацій. Першим заступником Голови Держсанепідслужби України було видано постанову від 21.08.2014 р. № 12 «Про посилення державного санітарно-епідеміологічного нагляду у зв'язку з ускладненнями епідемічної ситуації щодо хвороби, викликаної вірусом Ебола (ХВВЕ) у західно-африканських країнах, і можливістю її поширення у світі», якою визначено комплекс заходів щодо профілактики ХСВЕ. Проведено спільне засідання Президії НАМН України, Міністерства охорони здоров'я України, Держсанепідслужби України 24 жовтня 2014р., на якому прийнято рішення №10/1 «Про невідкладні заходи запобіганню занесення та розповсюдження в Україні хвороби, викликаної вірусом Ебола», на виконання якого забезпечено виконання заходів щодо недопущення завезення та поширення на територію України хвороби, спричиненої вірусом Ебола (далі – ХСВЕ).

Активізовано проведення широкої просвітницької роботи щодо заходів індивідуальної та загальної профілактики ХСВЕ, випущено понад 100 санітарних бюлетенів, підготовлено та проведено 28 виступів по телебаченню і радіо. На офіційних веб-сайтах МОЗ України та Держсанепідслужби України було розміщено пам'ятку для населення щодо профілактики ХСВЕ, регулярно оновлювались дані щодо епідемічної ситуації у світі.

До мережі підпорядкованих закладів було направлено інформаційні повідомлення щодо необхідності посилення контролю суден, членів екіпажу та пасажирів на державному кордоні, які прибувають з країн в яких реєструються випадки ХСВЕ; розроблено та поширено на всі іноземні судна, що прибували до портів країни, пам'ятки щодо профілактики ХСВЕ (українською та англійською мовами), опитувальні листи для екіпажів та пасажирів.

До організацій з працевлаштування моряків для роботи на іноземних суднах (крюїнги) направлялися пам'ятки та рекомендації щодо профілактики ХСВЕ, проводилася санітарно-освітня робота серед працівників портів та населення; на території пунктів пропуску розміщувалась наглядна інформація, підготовлено та направлено інформаційні листи керівникам морських та річкових портів відкритих для міжнародних сполучень, направлено інформаційні повідомлення керівникам контрольних служб в портах (прикордонній служби, митниці, портового нагляду та лоцманам), службі швидкої медичної допомоги у портах, морським агентам, українським перевізникам. Керівникам морських агентуючих компаній направлено приписи з переліком додаткових відомостей, які необхідно надавати фахівцям санітарно-карантинних підрозділів в міжнародних морських та річкових пунктах пропуску до заходу судна в порт та безпосередньо під час проведення медичного (санітарного) огляду транспортного засобу. Керівникам пасажирських судноплавних компаній «Укрферрі», «Вікінг круїз» судна яких здійснюють пасажирські перевезення між портами України та іноземними портами направлено приписи щодо вжиття заходів для активного виявлення хворих (підозрілих) на ХСВЕ та посилення протиепідемічного режиму на суднах.

До підприємств, що здійснювали експлуатаційну діяльність на морському транспорті (порти, судновласники, морські агентські, круїнгові компанії) було направлено листи та приписи щодо порядку дій та недопущення випадків хвороб, що мають міжнародне значення серед екіпажів, туристів тощо.

МОЗ України спільно з іншими центральними органами виконавчої влади у листопаді 2014р. в м.Одесі було проведено навчання особового складу контрольних служб в міжнародних морських та річкових пунктах пропуску, які додатково включали відпрацювання навичок застосування засобів індивідуального захисту та послідовність дій під час виконання ними їх службових обов'язків у разі виявлення хворого (підозрілого) з сигнальними ознаками ХСВЕ на борту судна. Було посилено карантинний догляд та медичний (санітарний) огляд на всіх суднах, що прибувають до морських та річкових портів країни, який проводився до проведення інших видів контролю (прикордонного, митного та ін.).

Для відпрацювання практичних навичок щодо проведення протиепідемічних заходів при виявленні хворих на ХСВЕ територіальними органами Держсанепідслужби України в усіх областях та на видах транспорту проведено навчально-тренувальні заняття з ліквідації умовного вогнища ХСВЕ, відпрацьовано схеми оповіщення про випадок виявлення осіб, підозрілих на захворювання ХСВЕ.

Розроблено та впроваджено новий порядок дій фахівців санітарно-карантинних відділів при проведенні карантинного догляду та медичного (санітарного) огляду суден в портах України. Було забезпечено проведення обов'язкової термометрії членам екіпажів, проведення аналізу епідемічної ситуації

в рейсі тощо. Проводився комплекс лабораторних досліджень (змивів, продуктів харчування, питної води, стічної води після устаткувань по очищенню та знезараженню, баластної води). Було посилено нагляд за зняттям з суден стічних вод та сміття на берегові приймальні устаткування та спеціалізовані судна збірники. На всіх іноземних суднах, які прибували на територію України фахівцями СКВ проводились позачергові інструктажі для адміністрації суден щодо основних симптомів ХСВЕ, алгоритму дій при виявленні хворого (підозрілого) на ХСВЕ. Було запроваджено щоденний моніторинг епідостановки на суднах, які перебувають під вантажними операціями біля причалів у морських та річкових портах. На територіях вантажних та пасажирських терміналів міжнародних морських та річкових пунктів пропуску було посилено дезінфекційний режим. Проводилися інструктажі з членами екіпажів суден портового флоту, які задіяні в обслуговуванні прибуваючих суден в порту.

На базі ДУ «Українського науково-дослідного протичумного інституту ім. І.І.Мечнікова МОЗ України» проведено навчальні тренінги «Організація та проведення протиепідемічних заходів при виявленні хворого (підозрілого) на хворобу, спричинену вірусом Ебола». Фахівці санітарно-карантинних відділів пройшли додаткові навчання з питань особливо-небезпечних інфекційних хвороб вірусної етіології, що мають міжнародне значення та відпрацюванням практичних навичок.

Для створення необхідного запасу щодо забезпечення готовності органів та установ Держсанепідслужби України до проведення протиепідемічних заходів, в межах існуючого фінансування, проведено закупку необхідної кількості захисного одягу, засобів захисту органів дихання, дезінфекційних засобів тощо.

Відповідно статті 11 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» організація та проведення профілактичних і протиепідемічних заходів, зокрема щодо санітарної охорони території України, обмежувальних заходів стосовно хворих на інфекційні хвороби та бактеріоносіїв, а також інших заходів, передбачених санітарно-гігієнічними та санітарно-протиепідемічними правилами і нормами, у межах встановлених законом повноважень покладаються на органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, органи державної санітарно-епідеміологічної служби, заклади охорони здоров'я, підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, а також на громадян.

Міністерство охорони здоров'я України та Державна санітарно-епідеміологічна служба України взаємодіють з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, а також органами місцевого самоврядування у вирішенні питання запобігання занесенню та поширенню небезпечних інфекційних хвороб, що мають міжнародне значення.

З метою вжиття заходів, спрямованих на запобігання занесенню та поширенню на територію України небезпечних інфекційних хвороб, що мають міжнародне значення, наказом МОЗ України від 26 грудня 2014 року № 1018 було утворено міжвідомчу робочу групу.

Відповідальними за вжиття необхідних заходів у разі занесення на територію України ХСВЕ було визначено заступника Міністра охорони здоров'я України та голову Державної санітарно-епідеміологічної служби України.

Заступник Міністра

Ігор ПЕРЕГІНЕЦЬ